

ROLA I FUNKCJE ZAWODOWE PIEŁĘGNIARKI

MAGDALENA ŁOPUSZAŃSKA-WYKROTA

Rola zawodowa

ROLA ZAWODOWA – to zachowanie pracowników wynikające z działalności związanej z pozycją zajmowaną w zakładzie pracy i obowiązkami z tego wynikającymi.

Rola zawodowa – zewnętrzne nakazy i oczekiwania w odniesieniu do zachowania osób pełniących role, ale też rzeczywiste sposoby zachowania tych osób. Def. wg. I.Wrońskiej

Rola zawodowa

Podlega systematycznym zmianom, ze względu na:

- Poszerzenie znaczenia pojęcia pielęgniarstwo (rozumiane jako zawód, system kształcenia pielęgniarek, podsystem w systemie opieki, dyscyplina naukowa)
- Zwiększenie zadań pielęgniarek w systemie opieki zdrowotnej (szczególnie w zakresie promowania zdrowia i edukacji zdrowotnej)
- Zróżnicowane poglądy w rozumieniu pojęcia profesjonalne pielęgnowanie;
- Zmianę roli podmiotu opieki w profesjonalnym pielęgnowaniu.

Rola zawodowa

Przez rolę zawodową pielęgniarki rozumiemy podejmowanie przez nią takiego postępowania zawodowego na rzecz szeroko rozumianego zdrowia, które jest oczekiwane społecznie, a równocześnie zgodne z obowiązującymi normami oraz znaczące dla jej statusu zawodowego i społecznego

Treścią roli zawodowej pielęgniarki są różnorodne zadania i czynności, przy wykonywaniu których obowiązują normy zawodowe, określane jako ogólne zasady postępowania zawodowego, oczekiwane wzory zachowań i postaw określone przez Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej.

Rola zawodowa

W podejmowaniu aktywności edukacyjnej i zawodowej mają znaczenie:

- ✓ treść i rodzaj pracy,
- ✓ wymagania związane z funkcjami zawodowymi,
- ✓ poziom kwalifikacji oraz wykształcenie ogólne

Motywy podejmowania aktywności edukacyjnej są powiązane z aspiracjami człowieka.

Mogą one być skierowane na:

- ✓ podnoszenie kwalifikacji zawodowych i rozwój osobisty przez pracę.

Działania pielęgniarek realizowane są na wielu obszarach. Do najczęstszych należy zaliczyć:

- ocenę sytuacji zdrowotnej i określenie potrzeb zdrowotnych podopiecznych,
- pielęgnowanie w zdrowiu,
- wychowanie zdrowotne,
- diagnostykę przedlekarską – wstępne rozpoznawanie stanu chorobowego podopiecznych,
- opiekę, wsparcie, poradnictwo dla chorych i ich rodzin,
- pielęgnowanie w chorobie,
- określanie warunków komunikacji i współpracy z instytucjami medycznymi i spoza resortu opieki zdrowotnej,
- działalność naukowo-badawcza i publicystyczna.

W ramach tych działań, pielęgniarki podejmują decyzje:

- odnoszące się do osoby podopiecznego (pacjenta, rodziny chorego),
- odnoszące się do wyboru metod, środków, technik własnej pracy,
- związane z organizacją instytucji, w której dana pielęgniarka pracuje, współpracy i współdziałania z instytucjami spoza opieki medycznej,
- odnoszące się do problemów wymagających rozwiązań na podstawie badań naukowych,
- związane z finansowaniem świadczeń, pozyskiwaniem środków finansowych, kosztami.

Misja pielęgniarstwa

Pielęgniarstwo stanowi nieodzowny element systemu ochrony zdrowia. Jego misją jest nie tylko udzielanie pomocy osobom chorym, ale również wspieranie zdrowia, edukacja zdrowotna oraz promowanie stylu życia sprzyjającego dobrostanowi fizycznemu, psychicznemu i społecznemu. Współczesne pielęgniarstwo opiera się na zasadach humanizmu, poszanowania godności ludzkiej i etyki zawodowej.

Misja pielęgniarstwa

Misja pielęgniarstwa określa jego sens istnienia oraz kierunek rozwoju. Można ją rozumieć jako deklarację wartości, które nadają tożsamość zawodowi i wyznaczają jego społeczne znaczenie. Pielęgniarstwo istnieje, by pomagać ludziom – jednostkom, rodzinom i grupom – w osiąganiu i utrzymywaniu pełni zdrowia oraz radzeniu sobie z ograniczeniami wynikającymi z choroby, niepełnosprawności czy starości.

Misja ta obejmuje dążenie do zapewnienia każdej osobie możliwości zachowania godności, niezależności i poczucia bezpieczeństwa, niezależnie od jej stanu zdrowia czy sytuacji życiowej.

Funkcje misji pielęgniarstwa

Misja pełni szereg kluczowych funkcji w strukturze pielęgniarstwa. Jest elementem ukierunkowującym działania zawodowe, stabilizującym wartości oraz inspirującym do rozwoju.

Do głównych funkcji misji należą:

- Funkcja ukierunkowująca – wskazuje cele i priorytety zawodu.
- Funkcja stabilizująca – zapewnia ciągłość wartości i zasad etycznych.
- Funkcja uwiarygodniająca – buduje zaufanie społeczne do zawodu.
- Funkcja integrująca – scala środowisko zawodowe wokół wspólnych ideałów.
- Funkcja inspirująca – motywuje do podejmowania inicjatyw i doskonalenia zawodowego.

4 Kluczowe Elementy Misji Pielęgniarstwa

W opracowywaniu misji pielęgniarstwa uwzględnia się cztery główne kategorie: człowieka, zdrowie, pielęgniarstwo i otoczenie.

- Człowiek – istota posiadająca godność i indywidualne potrzeby; pacjent postrzegany holistycznie.
- Zdrowie – dynamiczny stan równowagi fizycznej, psychicznej i społecznej.
- Pielęgniarstwo – profesja skupiona na opiece, wsparciu i edukacji zdrowotnej.
- Otoczenie – środowisko fizyczne, społeczne i kulturowe wpływające na zdrowie człowieka.

Rola i Funkcje zawodowe pielęgniarki

Rola zawodowa pielęgniarki polega na zapewnieniu opieki nad człowiekiem w każdej fazie jego życia – od narodzin aż po śmierć. Pielęgniarka wspiera zdrowie, pomaga w powrocie do sprawności, łagodzi cierpienie i towarzyszy w procesie umierania.

Funkcje zawodowe pielęgniarki są uniwersalne i niezależne od miejsca pracy czy stanu zdrowia pacjenta. Obejmują one zarówno zadania bezpośrednio związane z opieką, jak i działania na rzecz rozwoju zawodu i edukacji zdrowotnej.

Rolą pielęgniarki jest zapewnienie opieki, która umożliwia utrzymanie, wzmacnianie oraz przywracanie pacjentowi najlepszego możliwego stanu zdrowia.

Rola i Funkcje zawodowe pielęgniarki

Funkcje zawodowe pielęgniarki pozostają niezmiennie, niezależnie od miejsca i czasu świadczenia opieki oraz dostępnych środków.

W ramach tych funkcji pielęgniarka realizuje zadania, których zakres i charakter są określone przez wymagania stawiane członkom grupy zawodowej. Obejmuje to przede wszystkim poziom wiedzy, umiejętności oraz postaw niezbędnych przy wykonywaniu tych zadań

Funkcja zawodowa

FUNKCJA ZAWODOWA – zespół złożonych zadań zawodowych i szczegółowych czynności, które podejmowane są na rzecz jednoznacznie określonego wspólnego celu.

FUNKCJE PIEŁĘGNIARSTWA – wg. WHO są to kierunki rozwoju pielęgniarstwa w różnych obszarach i społeczeństwach

Główne funkcje pielęgniarstwa:

- Świadczenie opieki i zarządzanie opieką.
- Uczenie pacjentów oraz personelu zajmującego się opieką zdrowotną.
- Realizowanie roli członka zespołu opieki zdrowotnej.
- Działania na rzecz rozwoju praktyki pielęgniarskiej

Grupując zadania i czynności można stosować różne kryteria ich doboru jako podstawę podziału można przyjąć np.:

1. Kierunek działań pielęgniarstwa, a w tym:

- podmiot opieki (funkcje bezpośrednie),
- rozwój własnego zawodu (funkcje pośrednie)

2. Charakter współpracy z innymi dawcami opieki:

- Funkcje niezależne,
- Funkcje współzależne,
- Funkcje zależne.

Pełniąc funkcję zawodową pielęgniarka realizuje zadania:

- Ukierunkowane na działania opiekuńcze,
- Na rzecz własnego profesjonalnego rozwoju,
- Na rzecz pielęgniarstwa rozumianego jako:
 - system organizacyjny,
 - system kształcenia,
 - dziedzina nauki.

Główne funkcje zawodowe pielęgniarki

W ramach swej roli zawodowej pielęgniarka realizuje różnorodne funkcje:

- Opiekuńczą – pomoc w zaspokajaniu potrzeb biologicznych i psychicznych pacjenta.
- Wychowawczą – kształtowanie postaw prozdrowotnych i odpowiedzialności za zdrowie.
- Profilaktyczną – zapobieganie chorobom i powikłaniom.
- Terapeutyczną – wykonywanie zabiegów i wspieranie procesu leczenia.
- Rehabilitacyjną – wspieranie powrotu do samodzielności.
- Kształceniową – udział w nauczaniu i doskonaleniu zawodowym.
- Zarządczą – planowanie i koordynowanie pracy zespołów pielęgniarskich.
- Naukowo-badawczą – wdrażanie wyników badań do praktyki zawodowej.

Funkcje pielęgniarstwa

W piśmiennictwie polskim funkcje pielęgniarstwa dzieli się na ogół na dwie grupy:

1. funkcje ukierunkowane na rzecz podmiotu opieki (osobę, rodzinę, grupę) związane z podstawowymi funkcjami systemu opieki zdrowotnej. Należą do nich: funkcja promowania zdrowia, profilaktyczna, wychowawcza, terapeutyczna, rehabilitacyjna, opiekuńcza,
2. funkcje ukierunkowane na rozwój zawodu i podsystemu pielęgniarstwa (w zarządzaniu nazywane regulacyjnymi i pomocniczymi). Należą do nich: funkcja kształcenia, zarządzania, naukowo-badawcza.

Funkcje pielęgniarstwa

J. Salvage, interpretując dokumenty WHO, wyróżnia cztery główne funkcje w pielęgniarstwie:

1. świadczenie oraz organizowanie opieki zdrowotnej o charakterze promocyjnym, profilaktycznym, leczniczym, rehabilitacyjnym i opiekuńczym. Pełnienie tej funkcji uważa się za najbardziej skuteczne, jeśli realizowane jest zgodnie z regułami procesu pielęgnowania,
2. edukacja pacjentów lub klientów oraz personelu opieki zdrowotnej,
3. współpraca w zespołach opieki zdrowotnej: zespołach terapeutycznych, opiekuńczych, problemowych, organizacjach zawodowych, społecznych i politycznych,
4. działania na rzecz rozwoju praktyki poprzez prowadzenie badań naukowych, opracowanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, publikowanie osiągnięć.

Funkcje pielęgniarstwa

Z misji pielęgniarstwa wywodzą się trzy główne grupy funkcji:

1.Funkcje podstawowe – mają **bezpośredni wpływ na realizację głównego celu systemu ochrony zdrowia.**

- Leczenie
- Pielęgnowanie
- Rehabilitacja

2.Funkcje regulacyjne – nadają kierunek działaniu organizacji, skupiają wysiłki członków na funkcjach podstawowych.

- Planowanie
- Organizowanie
- Przewodzenie
- Kontrolowanie

W literaturze często uważa się je za pochodną funkcji pomocniczych – wspierają osiągnięcie głównych celów.

3.Funkcje pomocnicze – wspierają realizację celów systemu ochrony zdrowia i pielęgniarstwa.

- W skali systemu:** badania naukowe, kształcenie kadr, zarządzanie
- W podmiotach opieki zdrowotnej:** obsługa finansowa, prace biurowe i techniczne, utrzymanie porządku, czynności sanitarne, żywienie

Funkcja opiekuńcza

- Zapewnienie pacjentowi wsparcia fizycznego i psychicznego, niezbędnego do codziennego funkcjonowania.
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych: higiena, odżywianie, mobilność, sen, odpoczynek.
- Wsparcie emocjonalne i społeczne pacjenta – budowanie poczucia bezpieczeństwa, komfortu i godności.
- Towarzyszenie pacjentowi w chorobie, rehabilitacji i rekonwalescencji, wspierając jego autonomię i poczucie własnej wartości.

Zakres zadań funkcji opiekuńczej:

- Rozpoznawanie stanu zapotrzebowania na opiekę, jej rodzaj (nieprofesjonalną, profesjonalną), zakres i charakter
- Stwarzanie optymalnych warunków do podtrzymywania biologicznych funkcji życiowych organizmu
- Pomaganie w wykonywaniu (albo wykonywanie za podopiecznego) tych czynności życia codziennego, które gwarantują komfort życia codziennego (w sferze biologicznej, psychicznej, społecznej)

Zakres zadań funkcji opiekuńczej:

- Pomaganie w wejściu w rolę pacjenta różnych instytucji ochrony zdrowia i opiekuńczych
- Pomaganie w rozwiązywaniu problemów wynikających z metody diagnozowania, leczenia, rehabilitacji
- Ułatwienie podopiecznemu dostępu do informacji o stanie zdrowia, planowanych działaniach opiekuńczych
- Ułatwienie podopiecznemu i jego rodzinie wejście do grup wsparcia
- Wspieranie, tworzenie warunków i uczestniczenie w opiece terminalnej

Funkcja wychowawcza

- Kształtowanie u pacjenta i jego rodziny świadomych postaw prozdrowotnych i odpowiedzialności za zdrowie.
- Edukacja w zakresie profilaktyki chorób, higieny, zdrowego stylu życia i prawidłowego stosowania zaleceń terapeutycznych.
- Wspieranie pacjenta w zdobywaniu umiejętności samoopieki oraz w rozumieniu konsekwencji zdrowotnych własnych wyborów.

Funkcja profilaktyczna

- Wdrażanie działań mających na celu zapobieganie chorobom i ich powikłaniom.
- Prowadzenie programów edukacyjnych i informacyjnych wśród pacjentów oraz społeczności lokalnej.
- Monitorowanie stanu zdrowia pacjentów i wczesne wykrywanie zagrożeń zdrowotnych.
- Promowanie aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania i zachowań prozdrowotnych.

Funkcja terapeutyczna

- Wykonywanie zabiegów medycznych i pielęgnacyjnych, zgodnie z zaleceniami lekarza i standardami opieki.
- Wspieranie procesu leczenia poprzez monitorowanie stanu pacjenta, stosowanie zaleceń terapeutycznych i kontrolę efektów leczenia.
- Zapewnienie ciągłości opieki i współpraca z zespołem terapeutycznym w celu osiągnięcia najlepszych rezultatów dla pacjenta.

Funkcja rehabilitacyjna

- Pomoc pacjentowi w przywracaniu sprawności fizycznej i psychicznej po chorobie, urazie lub zabiegu.
- Motywowanie pacjenta do aktywnego udziału w procesie rehabilitacji i ćwiczeń usprawniających.
- Wsparcie w powrocie do samodzielności i pełnienia ról społecznych, zawodowych i rodzinnych.

Funkcja kształceniowa

- Udział w nauczaniu studentów, uczniów szkół pielęgniarских i położniczych oraz w doskonaleniu zawodowym współpracowników.
- Przekazywanie wiedzy teoretycznej i praktycznych umiejętności w sposób dostosowany do poziomu odbiorcy.
- Wdrażanie najnowszych standardów i metod w praktyce pielęgniarской oraz promowanie postaw refleksyjnych i samokształceniowych.

Funkcja zarządcza

- Planowanie, organizowanie i koordynowanie pracy zespołów pielęgniarskich w różnych jednostkach ochrony zdrowia.
- Nadzorowanie jakości opieki, bezpieczeństwa pacjentów i przestrzegania standardów zawodowych.
- Optymalizacja wykorzystania zasobów ludzkich i materiałowych, rozwiązywanie konfliktów w zespole oraz wspieranie współpracy między członkami zespołu terapeutycznego.

Funkcja naukowo-badawcza

- Wdrażanie wyników badań naukowych i innowacyjnych rozwiązań do codziennej praktyki pielęgniarstwa.
- Udział w projektach badawczych, publikowanie wyników i podnoszenie jakości opieki.
- Analiza i wdrażanie najlepszych praktyk w pielęgnacji pacjentów oraz rozwój standardów zawodowych.